

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udvalgte digte

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 237.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323881501568/facsimile.pdf> (tilgået 09. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

*Datter: en ædel pige. – Klang / Af Bachs Væben: bægerklang. – Rab-neff(s): Gottlieb Wilhelm Rabener (1714-71), ty. satiriker, brugt af Ewald som forbillede i prosatiren *Philens Forslag om Pebersvendene* (1771) og komedien *Pebersvendene* (1773), jf. Vilh. Andersen (*Illustret dansk Litteraturhistorie* bd. 2, s. 436). – Klopstok(s): Friederich Gottlieb Klopstock (1724-1803), ty. digter, bosat i Danmark 1751-70, fik stor betydning for Ewald. K.s digtning betød ved sin betonning af følelser og deres udtryk et brud med rationalismen. Hans digte og oder (se n.t.s. 54) besynger venskab, kærlighed, Gud, natur og fædreland. Hovedværk: det episke digt *Der Messia* (1748-73). Se også efterkrift s. 192 og 195. – afmaalt Lyd: artikuleret tale. – Hvid Farve: hvilken farve. – betyder: betegnet. – Schleppegrell: F. C. von Schleppegrell (1742-1819), da. officer. Det fremgår af forstyrkningen, at «Haab og Erindring» er skrevet til F. C. S. i dennes stambog (dvs. bog, hvori venner skriver deres navn og evt. en sentence, et vers el. lign. til erindring). F. C. S. hørte til den kreds af unge officeret, Ewald var ven med.*

- 47 *udvikle: fremstille, udtrykke. – Kamøie: se ordlisten s. 223. Camøene. – fortolke: forklare. – Selv ey: end ikke. – Tvil: tvivl.*

Til Herr Berling og Jfr. Godiche paa Deres Bryllups-Dag
den 9 October 1772

Trykt efter SS bd. 2, s. 202-203, hvis tekstrundlag er originaltrykket 1772.

- 47 *Herr Berling: bogtrykker og brygger G. C. Berling (1737-78), son af E. H. Berling, der grundlagde *Kjøbenhavnske Danske Post-Tidender* (1749ff), senere kaldt *Berlingske Tidende*. – Jfr. Godiche: Godiche var navnet på en berømt bogtrykkerslægt, jf. n.t.s. 111. Madam Godiche. Originaltrykket oplyser, at digtet er trykt shos A. H. Godiches Efterlevverske». Jfr.: jomfru; se n.t.s. 7. – Bog Zenbla: højt mod nord. Novaja Semja er en russ. polaro ved det daværende da. monarkis nordgrænse. Der alluderes måske til Saxo (d. ca. 1220) som i sin fortale til *Gesta Danorum* siger, at der nord for Norge findes et land, hvis navn og omfang ingen ved zede på; her oppe bor der ingen mennesker, men der er fuldt op af selsomme utyskers. – Ait: allerede.*
- 48 *Fra Solens Bredd: Lieb har: »Fra Polens Bredde« og citerer Chr. Thaarup: »Maaskee bor der læses Fra Solens Brede d. e. Bredegrad.*

den varme Zone» (bd. 2, s. 293). – *Fnyende*: fnysen. – *spætter*: spætter. – *Junker*: adelsmand, herremand. – *Nymph(e)t*: ung (smuk) kvinde. – *Vulcans*: i rom. mytologi ildgud; arnestedets gud. – *Bauhi*: se n.t.s. 24. – *Amar*: i rom. mytologi kærlighedsguden. – *Pan er død*: »Den store Pan er døds», citat fra den gr. forfatter Plutarch (ca. 48-122); *De defunctu oraculorum*. – *Let them find it out!*: fodnoten kan være maliciøst ment eller være kommet ind ved et uheld, jf. Vilh. Andersen i *Illustreret dansk Literaturhistorie* bd. 2, s. 390.

Fra *Landsbye-Hætiden. Et Forspil i Anledning af Kongens Fødsels-Fest den 29. Januarie 1775*

Trykt efter SS bd. 3, s. 9-13, hvis tekstrgrundlag er originaltrykket 1775.
Med musik af Scalabrinii (se n.t.s. 31).

Jeg sætter min Hat

Fra 1. oprin. Aften indleder sykklet og synges af en bonde, som derefter formanes af en anden til større ydmighed og taknemmelighed over for Gud, kongen og baronen, deres herskab, som har gjort bønderne så meget godt.

49 *Jeg sætter min Hat (...)*: som udtryk for stolthed, selvbevidsthed, jf. ODS bd. 7, sp. 936, 1. 49ff. – *trosd lever en Rig*: såvel som enhver rig mand.

O fremmede Glæde

Fra 2. oprin. Synges af godsforvalteren i begejstring over de lykkelige forhold på godset.

Soel, din Straale fryder

Fra 4. oprin. Synges af godsets hovmester (her nok om den person, der forestod opdragelsen og uddannelsen af baronens unge sonner) som en hyldest til »Kongens Vink og store Mænds Exempel».